

(බහු ධීතු සූත්‍රය)

මා විසින් මෙසේ අසන ලදී, එක් සමයක භාග්‍යවතුන් වහන්සේ කොසොල් රට එක්තරා වන ලැහැබක වැඩ වෙසෙන සේක. මේ අවදියෙහි භාරද්වාජගොත්ත නම් එක්තරා බ්‍රාහ්මණයෙකුගේ ගොනුන් තුදුස් දෙනෙකු අතුරුදහන්ව තිබුණි. ඉක්බිති ඒ භාරද්වාජගොත්ත බ්‍රාහ්මණයා ඒ ගවයන් සොයමින් එම වන ලැහැබට ම පිවිසියේ ය. එසේ පිවිසි හෙතෙම ඒ වන ලැහැබෙහි පළක් බැඳගෙන උඩු කය සෘජුව තබාගෙන තමා වෙත එළවාගත් සිහි ඇතිව වැඩ හිඳින භාග්‍යවතුන් වහන්සේ දුටුවේ ය. දැක, භාග්‍යවතුන් වහන්සේ වෙත එළඹියේ ය. එළඹ බුදුරජාණන් වහන්සේ ශාන්තව සන්සුන්ව සැනසිල්ලේ වෙසෙන ආකාරය දැක මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේට මට තිබෙන මේ දුක් කිසිවක් නැහැ නොවේ දැයි කියමින්, තමාට විඳින්නට සිදු වී ඇති මහා දුක් කන්දරාව ගාථාවන්ගෙන් මෙසේ ප්‍රකාශ කළේ ය.

01. න ගි නුනිමසස සමණසස බලිවදදා වතුදදස අජ්ජ සට්ඨි න දිසසනති තෙනායං සමණො සුඛි

(මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේට මට මෙන් ගවයන් දාහතර දෙනෙකු සොයාගන්නට නැතිව අදට දින හයක් ගතවීමේ විපතක් නැත. එහෙයින් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේ සුවසේ වෙසෙන සේක)

මේ බමුණාට සිදුවී ඇති විපත් මෙපමණක් නොවේ. තල වගාවක් විය එය වැපිරූ දවසේ ම මහ වැස්සක් වැටී තල ඇට පස්වලට යට වී ගියේ ය. බොහෝමයක මල් එල ගැනීමක් තබා පැලවීමක්වත් සිදු නොවී ය. වැඩුණු පැලවලට ද පණුවන් බෝ වී විනාශ විය. එක කොලයක් දෙකක් පමණක් ඉතිරි විය. කෙත බලන්නට ගිය බමුණා මේ විපත දැක 'ආදායමකට මට තිබුණු තල කෙතත් නැසුණේ යැ'යි මහත් දොම්නසින් පෙරළා ආයේ ය. එය සිහි කරමින් ඔහු මෙසේ පවසයි.

02. න හි නූනිමසස සමණසස තිලා බන්තසමිං පාපකා එක පණණා දුපණණා ව තෙනායං සමණො සුඛී

(මට මෙන් නිසරුව කොළ එක දෙකක් පමණක් ඉතිරිව ගිය තල වගාවක් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේට නැත. එහෙයින් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේ සුවෙන් වෙසෙන සේක)

හවබෝග සම්පත්වලින් පිරිහී ගිය මේ බමුණාගේ අටුකොටු ක්‍රමයෙන් හිස්ව ගියේ ය. තල කෙත් විනාශවීම නිසා අටුකොටු නැවත පිරීමක් ද සිදු නොවීය. හිස් වූ අටුවලට වැදුණු වටපිටාවේ මීයෝ රාත්‍රියෙහි මහත් සේ නාද කරමින් ඒ මේ අත දුවමින් එහි නටති. දවස පුරා වෙහෙස වී පැමිණෙන ඔහුට ඒ නිසා නින්දක් ද නැත. ඒ සිහි කොට හෙතෙම මෙසේ කියයි.

03. න හි නූනිමසස සමණසස කුච්ඡ කොට්ඨසමිං මුසිකා උසෙසාලහිකාය නව්වනි තෙනායං සමණො සුඛී

(මට මෙන් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේට හිස් වූ අටුවෙහි මීයන් මහත් උද්‍යෝගයෙන් දුව පැන නටන කරදරයක් නැත. එහෙයින් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේ සුවසේ වෙසෙන සේක)

ඒ බ්‍රාහ්මණයා නිදන පැදුර හත් මාසයකින් අවුච්චි දමා වේලා පිරිසිදු කිරීමක් සිදු වී නැත. එහි මකුණන් පිරී ඇත. දවස පුරා වෙහෙස වී අවුත් නින්දට යන ඔහුට මකුණන් නිසා ද නින්දක් නැත. එය සිහි වී හෙතෙම මෙසේ කියයි.

04. න හි නූනිමසස සමණසස සනථාරො සත්තමාසිකො උප්පාටකෙහි සඤ්ජනො තෙනායං සමණො සුඛී

(මට මෙන් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේට සත් මසක් තිස්සේ මකුණන් පිරුණු පැදුරක් නැත. එහෙයින් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේ සුවෙන් වෙසෙන සේක)

මේ බමුණාට දූවරු සත් දෙනෙක් වූ හ. සියලු දෙනා දීග දෙන ලදහ. නොබෝ කලකින් ඔවුන්ගේ සැමියන් මිය යාම නිසා හෝ වෙනත් හේතු නිසා ඔවුහු කණුවැන්දුම් වූහ. බමුණා ළඟ ධනය තිබෙනතුරු ඒ ඒ නිවෙස්වල ඔවුන්ට කරදරයක් නොවී ය. එහෙත් බමුණා ධනයෙන් පිරිහී ගිය පසු දූවරු සියලු දෙනාට ම දරුවන් එකා දෙන්නා ද රැගෙන

මහගෙදරට ම එන්නට සිදු විය. ඔහුගේ අටුකොටුවල තිබුණ දේත් ඉක්මනින් හිස්ව යාමට මෙය ද හේතුවක් විය. දැන් ඒ සියල්ලත් ම පෝෂණය කරන්නේ මේ බමුණා ය. කුස පුරා ආහාර නොලබන කුඩා දරුවෝ සීයා එනතුරු මඟබලා සිටිති. ඔහු බත් පත අතට ගත් සැණින් ඒ දරුවෝ එහි වට වී උදුරා උදුරා කති. බමුණාට කුසගින්නේ ම නිදන්නට සිදුවෙයි. මේ ගැන සිහි කොට හෙතෙම මෙසේ පවසයි.

05. න හි නුනිමසස සමණසස විධවා සත්ත ධිතරො එක පුත්තා දු පුත්තා ව තෙනායං සමණො සුඛී

(මට මෙන් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේට දරුවන් එක්කෙනා දෙන්නා සහිතව කණවැන්දුම් වී ආ දුවරු හත් දෙනෙක් නැත. එහෙයින් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේ සුවෙන් වෙසෙන සේක)

මෙම බමුණාගේ බැමිණිය අඳුරු පැහැ ඇත්තියකි. සිරුරේ කබර වැනි ලප කැලැල් ඇත්තියකි. කුසගින්නේ, මීයන්ගේ සහ මකුණන්ගේ කරදර ද මැද මුළු රැ නින්දක් නැතිව සිටින ඔහුට සුළු හෝ නින්දක් ලැබෙන්නේ එළිවෙන යාමයේ ය. ඔහුගේ ඇස් පියවෙන විට ම “බමුණ කුමක් කරන්නෙහි ද මොවුන්ට කන්න දෙන්නේ නැද්ද? ණය කරුවන්ට ණය ගෙවන්නේ නැද්ද?” යන ආදී වශයෙන් දොස් පවරමින් ඇය පයින් ඇණ ඔහු අවදිකරවයි. මේ දුක සිහිකොට හෙතෙම මෙසේ කියයි.

06. න හි නුනිමසස සමණසස පිංගලා තිලකාහතා සොත්තං පාදෙන බොධෙති තෙනායං සමණො සුඛී

(මට මෙන් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේට පිඟුවන් ලප කැලැල්වලින් ගැවසුණු සිරුරක් ඇති බිරිඳක් නිදන විට පයින් ඇත අවදිකිරීමක් නැත. එහෙයින් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේ සුවසේ වෙසෙති)

ඔහුගේ තල කෙත පාළුවී ගොස් ය. ගවයන් දාහතර දෙනෙකු අතුරුදහන් වී ඇත. කිසිදු ආදායමක් නැතිව විසි තිස් දෙනෙකු පෝෂණය කිරීමට ද සිදු වී ඇත. ඒ සඳහා තැන් තැන්වලින් ණය ගනියි. එහෙත් ඒවා ගෙවන ක්‍රමයක් ද නැත. දහවල් වන විට ඔහු හමුනොවන බැවින් ණය හිමියෝ එළිවන විට ම දොරකඩට පැමිණ ණය ඉල්ලති. මේ දුක සිහිකොට හෙතෙම මෙසේ කියයි.

07. න හි නුනිමසස සමණසස පව්වසමහි ඉණායිකා දෙට් දෙටාති වොදෙනති තෙනායං සමණො සුඛී

(මට මෙන් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේට උදැසන ම ණය කරුවන් පැමිණ “ණය දෙව පොලී දෙවැ”යි කියා වෝදනා කිරීමක් නැත. එහෙයින් මේ ශ්‍රමණයන් වහන්සේ සුවසේ වෙසෙති)

මෙසේ මේ භාරද්වාරයෙන්ම බමුණා තමන්ට ඇති දුක් ගැනවිලි සියල්ල බුදුරදුන් හමුවේ කියාගෙන ගියේ ය. සියල්ල නිහඬව අසා සිටි උන්වහන්සේ අවසානයේ දී බ්‍රාහ්මණය ඔබ ඔබට තිබෙන සියලු දුක් ගැනවිලි කීවෙහි ය. මට මේ කිසිවක් නැතැයි පිළිතුරු ගාථා හතකින් බමුණා කී සියල්ල අනුමත කරමින් ඔහුගේ සිත සනසා වදාළ සේක.

- න හි මයහං බ්‍රාහ්මණ බලිවද්දා වතුදස අජ්ජසට්ඨී න දිසසනති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො සුඛී
- න හි මයහං බ්‍රාහ්මණ තිලා බෙනතමහි පාපකා එක පණණා දුපණණාව තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො සුඛී
- න හි මයහං බ්‍රාහ්මණ තුවස් කොට්ඨසමිං මුසිකා උසෙසාඝ්‍රිකාය නවවනති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො සුඛී
- න හි මයහං බ්‍රාහ්මණ සන්ථාරො සත්ත මාසිකො උප්පාටකෙහි සකුජනෙනා තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො සුඛී
- න හි මයහං බ්‍රාහ්මණ විධවා සත්තධීතරො එක පුත්තා දුපුත්තා ව තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො සුඛී
- න හි මයහං බ්‍රාහ්මණ පිංගලා තිලකාහතා සොත්තං පාදෙන බොධෙති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො සුඛී
- න හි මයහං බ්‍රාහ්මණ පව්වසමහි ඉණායිකා දෙට් දෙටාති වොදෙනති තෙනාහං බ්‍රාහ්මණො සුඛී

01. බ්‍රාහ්මණය මට ගවයන් දාහතර දෙනෙකු සොයාගන්නට නැතිව අදට දින හයක් ගතවීමේ විපතක් නැත. එහෙයින් මම සුවසේ වෙසෙමි.)

සැයු:- සෙසු ගාථාවල අදහස මේ ආකාරයෙන් යෙදේ.

එවං වුතෙන භාරද්වාජ ගොතො බ්‍රාහ්මණො භගවතං එතදවොච

අභිකකන්තං හො ගොතම, අභිකකන්තං හො ගොතම, සෙය්‍යථාපි හො ගොතම නිකකුජ්ජනං වා උකකුජ්ජය්‍ය, පටිච්ජන්තං වා විචරෙය්‍ය, මුළුභස්ස වා මගගං ආචිකෙඛය්‍ය, අන්ධකාරෙ වා තෙල පජේජාතං ධාරෙය්‍ය, චකඛුමනො රූපානි දකඛින්න එවමෙවං හොතා ගොතමෙන අනෙක පරියායෙන ධමමො පකාසිතො. එසාහං භවන්තං ගොතමං සරණං ගච්ඡාමි. ධමමං ච භික්ඛු සංඝං ච. ලභෙය්‍යාහං හොතො ගොතමස්ස සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං ලභෙය්‍යං උපසම්පදන්ති.

අලතථ, ඛො භාරද්වාජගොතො බ්‍රාහ්මණො භගවතො සන්තිකෙ පබ්බජ්ජං, අලතථ උපසම්පදං, අචිරූපසම්පනො ච. පනායස්මා භාරද්වාජො එකො වූපකට්ඨා අප්පමනො ආතාපි පහිතනො විහරනො න විරසෙසව යසසතථාය කුලපුත්තා සම්මදෙව අගාරස්මා අනගාරියං පබ්බජන්ති, තදනුතතරං බ්‍රහ්මචරියපරියොසානං දිට්ඨව ධමමෙ සයං අභිඤ්ඤා සච්ඡකත්වා උපසම්පජ්ජ විහාසි. ධීණා ජාති, වුසිතං බ්‍රහ්මචරියං කත කරණියං නාපරං ඉතථත්තායාති අබ්භඤ්ඤාසි. අඤ්ඤතරො ච පනායස්මා භාරද්වාජො අරහතං අහොසීති.

(සංයුත නිකාය - බ්‍රාහ්මණ සංයුත බහුධිතු සුත්තං)

(මෙසේ වදාළ කල්හි භාරද්වාජගොත්ත බමුණා භාග්‍යවතුන් වහන්සේට මෙසේ සැලකර සිටියේ ය. පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස, ඉතා මැනවි. පින්වත් ගෞතමයන් වහන්ස යම්සේ යටිකුරු වූ දෙයක් උඩුකුරු කරන්නේ ද, වැසී තිබූ දෙයක් විවර කරන්නේ ද, මංමුලා වූවෙකුට මඟ පෙන්වන්නේ ද ඇස් ඇත්තෝ රූප දකින්නාය කියා අලුරෙහි තෙල් පහනක් දල්වන්නේ ද, එලෙසින් පින්වත් ගෞතමයන් වහන්සේ විසින් නොයෙක් ආකාරයෙන් දහම් දෙසන ලදී. මම බුදුන් දහම් සඟුන් සරණ යමි. පින්වත් ගෞතමයන් වහන්සේ සම්පයෙහි පැවිදි උපසම්පදාව ද ලබන්නෙමි යනුවෙනි.

භාරද්වාජගොත්ත බමුණා බුදුරදුන් හමුවේ පැවිදි උපසම්පදාව ලැබීය. උපසපන් වූ නොබෝ කලකින්ම ආයුෂ්මත් භාරද්වාජගොත්ත තෙරණුවෝ තනිව පිරිසෙන් වෙන්ව අප්‍රමාදීව කෙලෙස් තවන වීර්යයෙන් යුක්තව නිවනට යොමු කළ සිත් ඇතිව වෙසෙන අතර කිසියම් කුලපුත්‍රයෙක් යමක් පතාගෙන ගිහි ගෙයින් පැවිදි බිමට පිවිසෙන්නේ ද පැවිද්දේ අවසාන පරමාර්ථය වූ ඒ උතුම් වූ රහත් ඵලය මෙලොව දී නොබෝ කලකින් ම තමන් ම අවබෝධකරගෙන එයට පත්වී විසූහ. බ්‍රහ්මචරියාව පිළිපැද නිමවන ලදී. කළ යුතු සියල්ල අවසන් කරන ලදී. මේ රහත් බව සඳහා තවත් කළයුක්තක් නැතැයි වටහා ගත්හ. භාරද්වාජගොත්ත තෙරණුවෝ රහතන් වහන්සේලා අතරින් කෙනෙකු බවට පත්වූහ.

භාරද්වාජගොත්ත තෙරණුවන් රහත් වූයේ යැයි සූත්‍රයේ සැකෙවින් සඳහන් වූවත් උන්වහන්සේට එක්වර ම එසේ රහත් විය හැකි නොවීය. උපසම්පදාවීමට ද නොහැකි විය. මන්ද උන්වහන්සේට ගිහි ජීවිතයේ තිබූ ණය බර ආදිය නිසා ය.

බුදුරජාණන් වහන්සේ පසුදා භාරද්වාජගොත්ත තෙරණුවන් ද සමඟ කොසොල් මහ රජතුමාගේ මාළිගයට වැඩම කළහ. රජතුමා වහ වහා අසුන් පණවා බුදුරදුන් හා තෙරණුවන් වඩා හිඳුවා ප්‍රණීත ආහාරපාන පිළියෙල කොට බුදුරදුන්ට දන් බෙදීමට සැරසුණේ ය. උන්වහන්සේ පාත්‍රය වැසූහ. එවිට රජතුමා “ස්වාමීනි මගෙන් කිසියම් වරදක් සිදුවී ද නැතහොත් ඔබ වහන්සේට කිසියම් කරදරයක් දැයි” විමසීය. බුදුරජාණන් වහන්සේ “මහරජ මට කිසි කරදරයක් නැත. කරදරය ඇත්තේ අර මහඵ තෙරුන්ට” යැයි භාරද්වාජගොත්ත තෙරණුවන් පෙන්නූහ. රජතුමා උන්වහන්සේ වෙත ගොස් වැද “ස්වාමීනි, ඔබ වහන්සේට ඇති පළිබෝධය කුමක්ද”යි විමසීය. මහරජ ණය බර යැයි තෙරණුවෝ කීහ. කොපමණදැයි විමසූ විට උන්වහන්සේට කියා නිමකරන්නට නොහැකි විය. අන්තිමේ දී රජතුමා බහු ධීතුක බ්‍රාහ්මණයාගේ ණය හිමියෝ පැමිණෙන්නවායි නුවර පුරා අඬබෙර යවා ඔවුන් ගෙන්වා ලේඛන අනුව සියලු ණය ගෙවා දැමීමට නියම කළේ ය.

නැවත තවත් පළිබෝධ තිබේදැයි තෙරුන්ගෙන් විමසීය. එවිට උන්වහන්සේ වැන්දඹු දුවරු හත් දෙනාගේ පළිබෝධය ණය බරටත් වැඩි යැයි කීහ. එකෙනෙහි ම රජතුමා ඒ දුවරු හත් දෙනාම දරුවන් සමඟ ගෙන්වා තමාගේ දුවරුන් ලෙස රජගෙයි වසන්නට සලස්වන ලෙස නියම කළේ ය. තවත් පළිබෝධ ඇද්දැයි විමසූ විට එකක් ඇත ඒ බැමිණිය යැයි කීහ. රජතුමා ඇය සිය මිත්තණි තනතුරේ තබා රජගෙදරට ගෙන්වා වාසය කරවන්නට නියම කළේ ය. තවත් පළිබෝධ ඇද්දැයි විමසූ විට තෙරණුවෝ නැතැයි කීහ. අනතුරුව රජතුමා සිවුරු පිරිකර ගෙන්වා තෙරුන්ට පිරනමා “ස්වාමීනි, මෙතැන් සිට ඔබවහන්සේගේ පැවිදි ජීවිතය මා සතු ය. විවරාදී සියලු සිව්පසය සැපයීම අප සතු ය. ඔබවහන්සේ භාග්‍යවතුන් වහන්සේගේ සිත් ගෙන මහණ දම් කරනු මැනවැයි” ඉල්ලා සිටියේ ය. ඒ අනුව උපසම්පදාව ලැබූ භාරද්වාජගොත්ත තෙරණුවෝ නොබෝ කලකින් රහත් බවට පත් වූහ.

- අභ්‍යාස**
01. මේ බමුණාගේ දුක්බර පුවත ඔබේ බසින් කියන්න.
 02. අද ගෙදර දොරේ දී මිනිසුන්ට විඳින්නට සිදුවන මෙවැනි දුක් ගැහැට ගැන ඔබේ අදහස් දක්වන්න.
 03. මහණකම සැහැල්ලු ය (සුවය) යන මාතෘකාවෙන් කෙටි වාක්‍ය රචනයක් ලියන්න.

පුහුණුවට

සම්බන්ධයෙන් සරාචාසෝ රජසායනනං ඉති
අබෙහාකාසෝව පබ්බජ්ජා ඉති දිසවාන පබ්බජ්

(මේ ගිහිගෙය දුක් කරදර සහිතය. කෙලෙස් දූවිල්ලට ආකරයකි. පැවිද්ද නම්
අභ්‍යවකාශය සේ නිදහස් ය. බාධා රහිතය. යන මේ කාරණය දැක පැවිදි වූවෙහි.
(සුත්තනිපාත පබ්බජ්ජා සුත්ත)